

Prilagoditev koncu

parameter vesti udarja
z zadnjim čekanom
ob hladno oko ki preureja
temeljna razmerja na čelu

množica uplahne v prilagoditev
ravnini

višini
in točki

navijamo se okrog žeblja
zabitega skoz rojstvo
in skoz smrt

Ivanka
Hergold

Ponikalnica

Vedno se moram bližati; ko vstopim, je treba skozi dolge nenasitne prostore.

Potok je bil, katerega voda je bila tako hladna, da je bolela, in bistra kot pogled iz ljubezni. Nežejnim ni bilo treba piti, pa so pili; žejni so zboleli. Mislim, kako je znotraj v hribu temno in kako so se kapljice iskale, mislim, kako je notri v hribu mirno in kako so kapljice tekle, bežale.

V somraku se prikaže grm in cvetovi na njem kot ognji. Koža od potu mrzla, na okenskih šipah se beli srež. V sobi lebdi sivi zrak, kaj bi tu grm in cvetovi na njem kot ognji. Skozi zavese in od-joj-kako-daleč se prebije svetloba v dolg hladen pramen, išče in tipa in v igri muči moje telo.

Visok sneg, visok gozd, noč tako visoko, ne sprašuj kje. Na snegu si netim ogenj. Ali ga netim zase ali za nekoga, ko bo prišel mimo bolj prezebel kot jaz, bolj tih kot jaz, ne vem.

Kadar bo sneg zapadel in bo kasarna kakor iglu, bom pri tebi potrkala. Kadar bo tu sneg zapadel tako visoko, da se bo mogoče s kamnoloma zadržati v morje, takrat bom odprla vrata v tvojem domu, takrat se bodo vrata sama odprla. O, kar stopi naprej, kar vstopi, ni da bi stala na mrazu, boš rekel. Pa bo med mojima rokama nastal širok, pust kraj. Ej, da bi jih ne znala več skleniti v prošnjo!

V belih dvoranah sevajo brez tuje svetlobe neznani kamniti skladi. Mirno in blago dno.

Kolikokrat bom še tekla preko razgretih kamnov, mimo borovcev do samih skal.

Na hribu — moje srce v grlu — globoko spodaj — tvoje tiho oko, ponikalnica.

Rdeča prst je mokra in kjer je prej raslo vresje, se je hrib odprl. Kot umazana kri zdivia reka. Obstoj in glej, ne gani se in ne uteci. Na listu, na veji se morda zasveti živa kaplja od nje, ki je bila lepa.

Odnesi me s seboj kot popotno brašno, odnesi me kot zimzelen na kapi, stori čudež in me zamenjaj za cvet ali za kruh, potem me odvrzi, nasiti se me in me odvrzi, da bom tvoja kakor stvar.

Zvit, zvit, zvito leži, tako hitro se menja dan. Moja misel bi rada za tabo. In ko se dan tako nagiba, nagne, obleži zvit zvit, zvito leži sredi mojega čela, pravim, ni treba, da se še vrne, da se vrneš, ljubi moj.

Jama se širi, svetel obroč ima ta kraj, v zelenem rumeno in kam, ne stopi po kamenjih, ne stopi blag, ne bližaj se ne z molkom ne z nežnostjo igre: pojdi: v teh jamah živi rdeče v tihem nastajanju, prizanesi mi z belimi košarami. S poželenjem grem v luknjasti hrib, kjer ni nikogar razen mene.

Oglasi se z vriski zemlje, ko trepeta od moči, govori z molkom mojih ljudi, o sebi mi pripoveduje s pregibi dreves in peska. Kdo tako vabi?

Spet pa si morje, morje: vate so stekle sladke vode, tema.

Tebe vidijo ceste, hiše te gledajo s prešernimi okni in ženske, ki prodajajo sadje. Ako se vrneš, bo zrak svetel od tvoje bližine, grenka cipresa se bo spremenila, le v katero radostno drevo.

Prijazen si, čas, nocoj — v tej uri praznih kozarcev — nihajo siva urina nihala. Kmalu se spojim z molkom, potihnem do ravnine, do peska, kjer me bo reka imela rada. Res ne preneha žuborenje.

Po ljubezni je duša žalostna.

Tedaj sem rekla, kako čudno, če ostane muzika sama v sobi, kako čudno, če ostane sonce samo na njivi. In smreke mehki ljubimci, kako čudno.

Kaplje drsijo, polzijo, tolčejo v trdo skalo. Skala se ne prekolje. Mah se pijano in opit smehlja, lapuhovi listi imajo varne dežnike. Srebrna in požljivo drhti v pršenju praprot. In ko je svet tako miren in čist, kaplje brez šuma prevrtajo skalo.

Mirko
Zupančič

PORTRET GENERACIJE IV

Gledališka ustvarjalnost Mileta Koruna

V prvem zapisu o Miletu Korunu (N. R. 1971) sem poudaril nekaj inovacij, ki jih je dal ta gledališki ustvarjalec slovenskemu gledališču. Osrednja misel je bila v takratnem eseju tale: »Korunu gre predvsem za oblikovanje v gledališču, kajti meni, da je potrebno vse zapisane tekste gledališko oblikovati. Vsebinsko teksta pozna vendar vsak režiser, saj mora biti pismen že po nuji svojega posla. Korun je kot gledališki ustvarjalec prepričan, da ima gledališče na voljo posebna znamenja in znake, ki jih moraš sproti ugotavljati, tako kot mora pesnik ugotavljati pisavo poezije. *Korunov spopad z zapisanim besedilom je potemtakem spopad gledališkega režiserja s svojim medijem, ne z besedilom.* So bili trenutki v Korunovih režijah, ko je hotel odmisлити besedila, ko je hotel biti »avtorski«. Takrat ni bil najbolj srečen režiser. Kadar pa je združeval besedilo s svojo suvereno gledališko ustvarjalnostjo, takrat mu je predstava péla. Kot klasični primer za takšno ustvarjalnost je obveljala njegova režija Ajshilove Oresteie, ta ustvarjalnost pa se je podaljšala prav do letošnje uprizoritve Shakespearove komedije *Kakor vam drago* v Slovenskem narodnem gledališču v Mariboru.

Nekaj moram zdajle pojasniti. Intenzivno spremljam gledališko delo Mileta Koruna, a to mi hkrati pomeni navezanost na vse naše ustvarjalne režiserje. Če mi je pesniška govorica koga bližja, mi to pomeni hkrati tudi bližanje drugemu pesniškemu pojavu. Kar precej je režiserjev, ki zaslužijo vso pozornost. K sreči imamo na voljo poznavalce gledališča, ki so že in še bodo pisali o posameznih ustvarjalcih. Jaz pač nadaljujem s Korunom, saj je zadnja leta navzoč skoraj v vseh naših gledališčih od Trsta do Maribora.

V Korunovem novejšem opusu naj imenujem samo tri predstave. Režiral jih je v Trstu, v Ljubljani in v Mariboru. To so Brechtovi *Bobni v noči* (Stalno slovensko gledališče v Trstu), A. Harrisa *Androkles in lev* (Mladinsko gledališče v Ljubljani) in pa Shakespearova komedija *Kakor vam drago* (Slovensko narodno gledališče v Mariboru). Mesta so različna, igralci so različni in tudi besedila so zelo različna. Uprizorjena so bila v letih 1971, 1973 in 1974. Prav zavoljo razlik bom imel v mislih predvsem te tri uprizo-